

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
พระราชกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศ
เกี่ยวกับภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมสรรพากร
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กรมสรรพากร
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ☒ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
 - ☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอแนะให้ประเมิน).....
 - ☐ อื่น ๆ คือ.....
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้ กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๘
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้
 - ๖.๑ กฎกระทรวงกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับ ภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
 - ๖.๒ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อรัฐหรือภาคีซึ่งเป็นคู่สัญญาตามความตกลง พหุภาคีระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการแลกเปลี่ยนข้อมูลบัญชีทางการเงินแบบอัตโนมัติ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
 - ๖.๓ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดผู้มีหน้าที่รายงานข้อมูลบัญชีทางการเงินที่ต้องถูก รายงานตามพระราชกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับ ภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗
 - ๖.๔ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดผู้ที่ไม่ต้องถูกรายงานตามพระราชกำหนดการ แลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗
 - ๖.๕ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และรูปแบบการส่งข้อมูลบัญชี ทางการเงินแบบอัตโนมัติ ตามความตกลงพหุภาคีระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการแลกเปลี่ยนข้อมูล บัญชีทางการเงินแบบอัตโนมัติ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
 - ๖.๖ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และรูปแบบการรายงานข้อมูล ของกองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามกฎกระทรวงกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความตกลง ระหว่างประเทศ เกี่ยวกับภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

/๗. รายชื่อ ...

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)
ไม่มี

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

พระราชกำหนดดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาษีอากรตามกรอบความร่วมมือของ Global Forum และ OECD ซึ่งประเทศไทยมีกำหนดต้องเริ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลครั้งแรกภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๖ หากไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ประเทศไทยมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกจัดให้อยู่ในบัญชีรายชื่อประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือทางภาษี โดยสหภาพยุโรปและกลุ่มประเทศ OECD ซึ่งจะนำไปสู่มาตรการตอบโต้ทางการค้าและการลงทุน ส่งผลกระทบเสียหายร้ายแรงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

๙.๑ ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบร้องขอ (EOIR): กำหนดหลักเกณฑ์และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบสนองคำร้องขอจากต่างประเทศ โดยมีกลไกคุ้มครองไม่ให้ขัดต่อกฎหมายและความลับทางการค้า

๙.๒ ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบอัตโนมัติ (AEOI): รองรับมาตรฐาน Common Reporting Standard (CRS) โดยกำหนดให้สถาบันการเงิน (ผู้มีหน้าที่รายงาน) ต้องตรวจสอบสถานะทางภาษีของลูกค้าย (Due Diligence) และนำส่งข้อมูลบัญชีการเงินของผู้มีถิ่นที่อยู่ทางภาษีในต่างประเทศให้กรมสรรพากร เพื่อส่งต่อไปยังประเทศคู่สัญญาโดยอัตโนมัติเป็นรายปี

๙.๓ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย: กำหนดบทลงโทษทางปกครองและทางอาญาที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดสภาพบังคับ

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

พระราชกำหนดดังกล่าวกำหนดให้ลูกค้ายของสถาบันการเงิน (ซึ่งรวมถึงประชาชนทั่วไปและนิติบุคคล) ต้องให้ความร่วมมือในการกรอกแบบฟอร์มแจ้งสถานะความเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ทางภาษีเมื่อเปิดบัญชีใหม่ หรือเมื่อถูกสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับบัญชีที่มีอยู่เดิม เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถปฏิบัติตามหน้าที่รายงานได้

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่ธุรกรรมทางการเงินสามารถทำข้ามพรมแดนได้โดยง่ายด้วยเทคโนโลยี ซึ่งเป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงภาษี กฎหมายนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความปลอดภัยทางภาษีตามมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกยอมรับ

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

เป็นการสร้างความเป็นธรรมในระบบภาษี โดยป้องกันไม่ให้กลุ่มทุนหรือบุคคลมั่งคั่งหลีกเลี่ยงภาษีโดยการโยกย้ายทรัพย์สินไปต่างประเทศ อีกทั้งยังรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ป้องกันผลกระทบจากการถูกคว่ำบาตรทางการค้าการลงทุน ซึ่งส่งผลดีทางอ้อมต่อประชาชนในประเทศ

/ ๑๓. กฎหมายนี้ ...

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
ไม่เป็นอุปสรรคที่มีนัยสำคัญต่อประชาชนทั่วไป
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
ช่วยสร้างความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ไม่เป็นอุปสรรค แต่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยยกระดับความน่าเชื่อถือของประเทศ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
สอดคล้องโดยตรงกับมาตรฐาน OECD และพันธสัญญาระหว่างประเทศที่ไทยมีอยู่
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ
ภาครัฐและเอกชนอาจมีต้นทุนในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ไม่มี

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

ปัญหาในระยะเริ่มแรก เช่น ด้านเทคนิคที่ผู้มีหน้าที่รายงานบางรายประสบปัญหาในการจัดเตรียมข้อมูลในรูปแบบ XML ตามมาตรฐาน OECD เนื่องจากมีความซับซ้อนทางเทคนิค และด้านความเข้าใจของประชาชน เนื่องจากประชาชนทั่วไปยังขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ทำให้เกิดความลังเลหรือปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลถิ่นที่อยู่ทางภาษีแก่สถาบันการเงิน

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประมวลรัษฎากร (กฎหมายแม่บทด้านภาษี) กฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต ฯลฯ เนื่องจากต้องใช้นิยามและกลไกกำกับดูแลสถาบันการเงินตามกฎหมายเหล่านี้ในการกำหนดผู้มีหน้าที่รายงาน

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด

ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายนี้ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษทางอาญา ซึ่งมีความเหมาะสม โดยโทษทางอาญามีไว้เพื่อป้องปรามการกระทำความผิดร้ายแรงที่ทำลายความน่าเชื่อถือของระบบ เช่น การเจตนาแจ้งข้อมูลเท็จ หรือการนำข้อมูลไปเปิดเผยโดยมิชอบ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานสากลที่กำหนดให้ต้องมีบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

กรมสรรพากรได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (www.rd.go.th) ระหว่างวันที่ ๑ ถึง ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘ รวมทั้งได้มีหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

กรมสรรพากรได้กำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘ ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (<http://www.law.go.th>) และเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (<http://www.rd.go.th>) โดยได้ประสานกับหน่วยงานสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด สมาคมประกันชีวิตไทย สมาคมธนาคารไทย สมาคมนานาชาติ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย และสมาคมบริษัทจัดการลงทุน เพื่อขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางดังกล่าว

ทั้งนี้ มีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่กำหนดรวมเป็นจำนวน ๔๙ ราย แบ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ๖ ราย หน่วยงานเอกชน ๓๘ ราย และประชาชนทั่วไป ๕ ราย โดยสรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

๑. ท่านคิดว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบร้องขอ (หมวด ๑) ตามพระราชกำหนดนี้มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบร้องขอ มีความเหมาะสม จำนวน ๔๖ ราย ไม่เหมาะสมจำนวน ๑ ราย โดยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า กฎหมายมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล (OECD) และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบสนองคำร้องขอจากต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต่อการรักษาความน่าเชื่อถือของประเทศ นอกจากนี้ การมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคำร้องขอที่ชัดเจน (เช่น ต้องระบุเหตุผลที่เชื่อว่าข้อมูลอยู่ในไทย และยืนยันว่าได้ใช้มาตรการในประเทศตนเองแล้ว) ช่วยคัดกรองคำขอที่ไม่เหมาะสมและคุ้มครองผู้เสียภาษีไทยจากการถูกร้องขอข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันควร

๒. ท่านคิดว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ที่เข้าลักษณะเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน (หมวด ๒ ส่วนที่ ๑) ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ที่เข้าลักษณะเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน มีความเหมาะสม จำนวน ๔๖ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๑ ราย โดยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การกำหนดนิยามผู้มีหน้าที่รายงาน มีความชัดเจนและครอบคลุมสถาบันการเงินประเภทต่างๆ ตามมาตรฐานสากล (CRS) อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะให้พิจารณาออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนยิ่งขึ้นสำหรับผู้ประกอบธุรกิจบางประเภท เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) ว่าเข้าข่ายเป็นผู้มีหน้าที่รายงานหรือไม่ เพื่อลดภาระในการตีความ และให้เหมาะสมกับบริบททางธุรกิจของไทย รวมถึงการพิจารณายกเว้นสถาบันการเงินขนาดเล็กที่ไม่มีลูกค้าต่างชาติเพื่อลดภาระที่ไม่จำเป็น

๓. ท่านคิดว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้มีหน้าที่รายงาน (หมวด ๒ ส่วนที่ ๒) ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้มีหน้าที่รายงาน มีความเหมาะสม จำนวน ๔๕ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๒ ราย โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานจริง เช่น ความชัดเจนของแนวปฏิบัติ โดยขอให้กรมสรรพากรออกคู่มือแนวปฏิบัติ (Guidance) ภาษาไทยที่ชัดเจน โดยเฉพาะรายละเอียดทางเทคนิคในการจัดทำข้อมูลรูปแบบ XML และการตรวจสอบข้อมูลลูกค้า และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งพบปัญหาอุปสรรคสำคัญคือ ประชาชนทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย CRS ทำให้เกิดความลังเล สงสัย หรือปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลหมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (TIN) และข้อมูลถิ่นที่อยู่ทางภาษีแก่สถาบันการเงิน ซึ่งสร้างภาระหนักแก่เจ้าหน้าที่หน้างานในการอธิบาย จึงขอให้ภาครัฐเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนในวงกว้าง รวมไปถึงขอให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับสถาบันการเงินในกรณีที่ถูกลูกค้าปฏิเสธหรือไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลถิ่นที่อยู่ทางภาษี ว่าสถาบันการเงินควรดำเนินการอย่างไรต่อไป (เช่น สามารถปฏิเสธการเปิดบัญชีได้หรือไม่) เพื่อให้มีมาตรฐานการปฏิบัติเดียวกันทั้งอุตสาหกรรม

๔. ท่านคิดว่าอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ (หมวด ๓) ตามพระราชกำหนดฉบับนี้มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่า อำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ มีความเหมาะสม จำนวน ๔๖ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๑ ราย โดยเห็นว่าการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะว่าก่อนการใช้ อำนาจสั่งการหรือลงโทษ ควรมีกระบวนการหารือหรือเปิดโอกาสให้ผู้มีหน้าที่รายงานได้ชี้แจงข้อเท็จจริงก่อน เพื่อความเป็นธรรมและความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

๕. ท่านคิดว่าบทกำหนดโทษ (หมวด ๔) ตามพระราชกำหนดฉบับนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่า บทกำหนดโทษ มีความเหมาะสม จำนวน ๓๗ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๑๐ ราย โดยผู้ที่เห็นว่า ไม่เหมาะสมมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีมาตรการผ่อนปรนในช่วงแรกของการบังคับใช้กฎหมาย หากผู้มีหน้าที่รายงานมิได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงแต่เกิดจากความผิดพลาดทางเทคนิคหรือความเข้าใจคลาดเคลื่อน และเสนอให้มีกระบวนการหารือหรือแจ้งเตือนเพื่อให้แก้ไขให้ถูกต้องก่อนการลงโทษปรับ

ทางปกครองหากความผิดพลาดนั้นมิได้เกิดจากเจตนาทุจริต อีกทั้งยังมีความกังวลเกี่ยวกับโทษทางอาญา โดยเห็นว่าควรบังคับใช้เฉพาะกรณีที่มีเจตนากระทำความผิดอย่างชัดแจ้งเท่านั้น ไม่ควรนำมาใช้กับกรณีความผิดพลาดในการปฏิบัติงานโดยสุจริต และมีข้อสังเกตว่าควรมีการระบุสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไว้อย่างชัดเจนในตัวบทกฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้มีหน้าที่รายงาน

๖. ท่านคิดว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย การลงโทษตามพระราชกำหนดนี้หรือไม่ อย่างไร

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย จำนวน ๒๓ ราย ไม่มีปัญหาและอุปสรรค จำนวน ๒๔ ราย โดยปัญหาหลักที่พบคือ สถาบันการเงินต้องลงทุนทรัพยากรจำนวนมากในการพัฒนาระบบเพื่อรองรับการจัดเก็บและรายงานข้อมูลตามมาตรฐานที่ซับซ้อน บุคลากรของสถาบันการเงินและลูกค้ายังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับรายละเอียดของกฎหมายและแนวปฏิบัติ รวมไปถึงขาดความชัดเจนในบางประเด็น เช่น การตีความประเภทผู้มีหน้าที่รายงานบางกลุ่มและแนวทางปฏิบัติกรณีลูกค้าไม่ให้ข้อมูล

๗. ท่านคิดว่าพระราชกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลฯ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๗ ราย โดยเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จำนวน ๓๖ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๑๑ ราย โดยส่วนใหญ่เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานความโปร่งใสทางภาษีของโลกในปัจจุบัน และป้องกันผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจของประเทศจากการถูกมาตรการตอบโต้จากต่างประเทศ

๑๓. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อพระราชบัญญัตินี้
ไม่มี

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่
ไม่มี

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร
ได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับการปฏิบัติงานครบถ้วนแล้ว

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร
ได้พัฒนาระบบ AEOI Web App เพื่อรับข้อมูลจากผู้ประกอบการ และเชื่อมต่อระบบกับ OECD Common Transmission System (CTS) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับต่างประเทศสำเร็จแล้ว

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

มีการบังคับใช้เต็มรูปแบบแล้ว โดยเริ่มแลกเปลี่ยนข้อมูลรอบแรกสำเร็จตามกำหนดแล้ว

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

บรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ไม่ถูกจัดอยู่ในบัญชีดำของ OECD/EU

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

สถาบันการเงินมีภาระต้นทุนในการพัฒนาระบบงานเพื่อรองรับการจัดเก็บและนำส่งข้อมูล

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

ไม่มี

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

แม้รัฐจะต้องลงทุนงบประมาณในการดำเนินการและภาคเอกชนมีต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่เมื่อเทียบกับมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจหากถูกคว่ำบาตร (ซึ่งประเมินค่าไม่ได้แต่ส่งผลกระทบต่อ GDP) และประโยชน์จากการได้รับข้อมูลบัญชีคนไทยในต่างประเทศมูลค่ากว่า ๒ ล้านล้านบาทมาใช้ในการจัดเก็บภาษี ถือว่าผลประโยชน์ที่ได้รับมีความคุ้มค่าอย่างยิ่ง

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

สมควรบังคับใช้ต่อไป โดยยังไม่มี ความจำเป็นต้องแก้ไขเนื้อหาในระดับพระราชกำหนดในปัจจุบัน

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

เห็นควรดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโดยการจัดทำและเผยแพร่คู่มือแนวปฏิบัติ (Guideline) ที่มีความละเอียดและเข้าใจง่าย ทั้งในแง่กฎหมายและเทคนิค และจัดอบรมสัมมนาให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีทรัพยากรจำกัด รวมไปถึงประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไปถึงความจำเป็นที่ต้องให้ข้อมูลแก่สถาบันการเงิน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ นายสมศักดิ์ อนันต์วัฒน์

(นายสมศักดิ์ อนันต์วัฒน์)

ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์การจัดเก็บภาษีฯ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมสรรพากร

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

๒๓ / มกราคม / ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมสรรพากร

โทร. ๐๒ ๒๗๒ ๘๒๘๘

อีเมล email.legal@rd.go.th